

This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
<https://kksu.co.in/>

Digitization was executed by NMM

<https://www.namami.gov.in/>

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon"ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
<https://egangotri.wordpress.com/>

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक
• हस्तलिखित संग्रह

दाखल क्र. M-2308 विषय

नाव रासपंचाध्यायी (MS)

लेखक / लिपीकार

पृष्ठ 09 काळ

पूर्ण / अपूर्ण

अतीवमेप्रियासीति कथयामितवप्रिये ॥ रूपाणि बहु संख्यानि प्रकृतेः संति भाविनी ॥
 तेषां मध्ये प्रधानं तु काली रूपं मनोहरं ॥ विरोधतः कलियुगे नराणां भुक्ति मुक्तिदं ॥ त
 स्यात्तुपासकाश्चैव ब्रह्म विष्णुश्चिवादयः ॥ चंद्रः सूर्यश्च वरुणः कुबेरोऽग्निस्तथा प
 रुः ॥ दुर्वासाश्च वक्रिष्ठश्च दत्तात्रेयो ब्रह्मस्पतिः ॥ बहुना किमिहोक्तं न सर्वे देवाः तुपा
 सकाः ॥ कालिकाया प्रसादेन भुक्ति मुक्त्यादि भागिनः ॥ उत्तरतंत्रे ॥ प्रधाना प्रकृतिः क
 लीत्रिगुणाद्देतरूपिणी ॥ शृंगारलीलानिरता वीरभावसमावृता ॥ अष्टैतद्रूपा कालि
 कान्तस्याः शृंगारलीला संगतिर्जायते ॥ कालिका संदर्भस्वांगपूरूपमेदेन स्वयं शृं
 गाररूपिणी ॥ श्रीगणेशं हरसमन्नाद्देतरूपा तु चिन्मयी ॥ तत्र तत्र च या सर्वमिदं

विश्वंचराचरं॥ जायते न च तल्लीला भंगो वापि कदाचन चित्॥ तद्रूपं मनुमात्रं
 तु ब्रह्मविष्णुशिवादयः॥ ध्यायंति ते पूज्यतराः सृष्टिं संहारकारकाः॥ विना तत्
 पया कुत्र कस्य मुक्तिर्न दृश्यते॥ अतः सर्वभक्तानुग्रहायामृतास्वासाभिन्नवति
 नानंदरसमग्नेन महाकालेन महामंत्रशब्दस्वरभेदगीतेन मंत्रध्यानयंत्रसाध
 नभेदादिस्तुतिरुरेभे॥ यथोत्तरतंत्रवीरतंत्रतंत्रांतरेषू॥ पूजयित्वा महाकालीं स्व
 रूपारव्यं पठेत्तु यः॥ स्तोत्रं पापघ्नाशं च सद्यः कैवल्यकारणं॥ किंवा चार्थचि
 त्ताय स्वरगीतेन शैलजे॥ स्तोत्रं वा किंच श्लोकं वा श्लोकाहं किंच वा निशाहं
 तः॥ पठेद्देमो ह्येद्वि श्वमिदं सर्वंचराचरं॥ सर्वमाकर्षते विश्वं द्रवो भवति देव

॥२॥

रा३॥ प्रहृतिर्वैमहेऽशानीवन्शी कुर्याज्जिगत्रयं॥ स्तंभयेदुरिविलं सर्वज्योतिश्च
क्रं जलं परं॥ गीतैर्मथं परं चास्य तत्त्वं जानाति केशवः॥ वेद्व्यहं वेत्ति ब्रह्मा च किंचि
ज्जानाति नारदः॥ वेदव्यासस्तदहं तु नान्यो वेत्ति कंदान्वन॥ एतद्भूतेन श्रीक
ष्णो गोपिगणमाकर्षयति चंद्रमपि स्तंभयेत्॥ तथा श्रीभागवते॥ भगवानपि
तारत्रीः शरदो सुल्लु मल्लिकाः॥ वीक्ष्य रंतुं मनश्चक्रे योगमायामुपाश्रितः॥ क
ष्णोऽपि रंतुं लतासाधनं कर्तुं मनश्चक्रे॥ योगमायां भगवतीं महाकालीमुपाश्रि
तः॥ आलंब्य उपासनं हृतेति भावः॥ १॥ दृष्ट्वा कुमुदं तमखं उमं उलं रमानना
भं नवकुंकुमारुणं॥ वनं च तत्कोमलं गोभिरंजितं जगो कलं वामदृशं मनोहरं॥ १॥

॥ ३ ॥

अलंमधुरंगोप्याकर्षकं जगोवामदृशं गोपीनामनोहरं चित्तहारकं ॥ तेनकुमुदत
कुंकुमारुणं ॥ कलशब्दात्कारः ॥ मनोहराद्रेफस्तत्रयुक्तः ॥ वामदृक् ईकारः ॥ अखंड
मंडलं विंदुस्तत्रयुक्तः ॥ श्रीं इति बीजं जातं एतत्रिबीजं स्तुतिप्रथमे दर्शितं ॥ इत्येन
नस्तवगीतं सूचितं ॥ ॥ तत्कलं यथा ॥ निश्चम्यगीतं तदनंगवर्द्धनं व्रजस्थियः हृष्य
गृष्णगृहीतमानसाः ॥ आजगमुरन्यान्यमलक्षितोद्यमाः सयत्रकांतोजवलेक
कुंडलाः ॥ २ ॥ एतस्तुत्यर्थं श्रीव्यासदेवेन रासपंचाध्यायेवर्णितः ॥ तथा ब्रह्म
वैवर्ते ॥ गोलोके रासमंडले हृष्णक्षतराधापूजाते ॥ सरस्वतीगानानंतरे ब्रह्म
प्रैरितः ॥ शंभुरेतं स्तोत्रं जगौ एतस्मिन्नंतरे ॥ शंभुर्ब्रह्मणा प्रैरितो मुहुः ॥ जगो

॥ ३ ॥

प्रवृत्ति संगीतं रासोल्लास समन्वितं ॥ मूर्च्छा प्रापुः सुराः सर्वे चित्रपुत्तलिका यथा ॥
क्षणेन चेत्तनां प्राप्य ददृशूरा समं उलं ॥ स्थलं सर्वं जला कीर्णं राधा क्षणविकी
नकं ॥ अत्युच्चैरुदुः सर्वं गोपा गोप्यः सुरा द्विजाः ॥ ध्यानेन ब्रह्मा बुबुधे सर्व
सत्तमभीप्सितं ॥ गतश्च राधया साहं श्रीक्षणाद्रवतामिति ॥ प्रवृत्त्या च म
रुका ल्याः संगीतं मंत्रादिरचित स्वरूपा रव्यस्तोत्रं स्वरभेदैरिति ॥ किंचित्तद
थाधुना स्वात्म बोधाय क्रीयते ॥ पंचमिः श्लोके महामंत्रराजे स्तां प्रस्तोतिक
कपूरिमित्यादि ॥ कपूरं मध्यमां तु स्वरपररहितं सेंदुवामाक्षियुं तं बीजं

ते मातरे तन्नि पुरहवधुः त्रिः सतं ये जपंति ॥ तेषां गयानि पय्यानि च मुखकुरुरादु
 ल्लु संत्येव वाचः स्वच्छं देवांत धारा धरन् चिरं चिरं सर्व सिद्धिं गतानां ॥ १॥ हे मा
 तः त्रिपुरहुरस्य शिवस्य वधुते तव एतद्दी जंनिः सतं त्रिदुःश्वारितं त्रिवारमिति या
 वत्तये जनाः साधकाः जपंति ॥ मानसादि जपभेदेन त्रिविध्य रूपं वदंति ॥ तेषां जना
 नां मुखकुरुरा न्मुखगह्वरा देव वाचो गयानि पय्यानि चकारा ऐशा न्यादिनि स्वच्छं
 दं सुंदरं यथाथरि सयुते वा उल्लु संति प्रकाशं यांति ॥ बीजं कीदृक् ॥ कर्पूरं किं भूतं मध्य
 मां ह्रस्वर पररहितं मध्यमस्य वर्णस्य योऽस्यः स्वरः ॥ अंतः समीपे प्रांतं चेति वचन
 ता ककारा दकारः पकारा दकारश्च ॥ पश्चरश्च तैरहितं संतं एतावता क्रैति अव

शिशुः पुनः किं भूतं सेंदुर्दुना ह्यंचंद्रेण सह वर्तमानं वामाक्षी वीक्षी च ईकारः
तनयुक्तं एतन क्रीं मिति सिद्धं हेमातः कीदृशी ध्वांते महं धकारः धारा धरो जल
धरो नवीनमेघस्तयोरुचिर्दृष्टि रिवरुचिरा शोभा देदीप्यमाना यस्याः सा तस्याः
संबोधने है ॥ अथ वा ध्वांते नां धकारः सह धारा धरस्तस्य रूचिरिवरुचिरेते
षां किं भूतानां सर्वसिद्धियुक्तानामित्यर्थः ॥ ११ ॥ ईशानं सेन्दु वामश्रवणपरिग
तं बीजमन्यन्मेक्षी दृष्टं ते मंदचेता यदि जपति जप्नो वारमेकं कदाचि
त् ॥ जित्वा वाचामधीशं धनदमपि चिरं मोहयन्मेव जाक्षी दृष्टं चंद्रा ह्यंचंद्रे

॥५॥

प्रभवतिसमहाबोरशावावतंसे ॥५॥ हेनरेशीयदिमंदेचेतामंदबुद्धिर्जनस्तोत
वअन्यद्दीजेदं दं दं दं यंकदाचिदेकवारं जपतिसजनोवाचां अधीशं चरुस्पतिं
धनदेकुबेरमपिजित्वाचिरकालपर्यंतं। अंबुजाक्षीपद्माक्षीतासां दं दं समूहं
मोहयन् प्रभवतिसमर्थमिवतीत्यर्थः ॥ हेचंद्रार्द्रचूड अर्द्रचंद्रधारिणी अन्य
द्दीजेमाह ॥ ईशानं हकारं। नादविंदुनासरुउकार युक्तं तेन हंमिति बीजं ॥ कूर्चा
ख्यमिति द्वयं ॥ २॥ श्लोक ॥ ईशं वैश्वानरं शशिशिखरविलसद्दामनेत्रणयु
क्तं बीजं ते दं दं मन्यद्दिगलितचिकुरे कालिके ये जपन्ति ॥ देष्टारं दंति ते च त्रिभुव
नमभितो वश्यभावं नयन्ति स्तुक् दं दं स्तुधारा ह्यधरवदने दक्षिण कालिके

स्थौ

॥५॥

ति॥ ३॥ देविगलितचिकुरे मुकुके त्रिकालिके ये जना सोतव अन्यद्दे जं दं दं युगलं
 जपंति॥ ते जना द्वेष्टारं शत्रुं हन्ति॥ अमितः सर्वतो भावेन त्रिभुवनं वस्य भावं न यं
 ति॥ किं भूते स्रक्कदं दं तस्मादस्रधारद्वयधरं वद नं यस्याः सा तस्स बोधने॥ हे दक्षि
 णकालिके तिसंधिरत्र छांदसतात्॥ अन्यद्दे जमाह॥ ईशे शिवो हकारः वैश्वानर
 स्थो वन्निबीजस्थो रेफस्थः॥ शशिधरविलसता अर्द्धचंद्रेण सहवामेनेत्रेण ही
 र्व ईशोरेण युक्तं केवलनादस्योच्चारितत्वा दत्र बिंदुर्लक्ष्यते॥ एतेन भुवने श्वरी बी
 जं जातं॥ ३॥ श्लोकः॥ ऊर्ध्वं वामे ह्यपाणं करकमलतले चिन्नमुंडेत तोयः सव्ये
 भीतिं वरं च त्रिजगदधरं दक्षिणे कालिकेति॥ जपैतन्नामयेव तव विमलतनुं भा

॥६॥

६

वयंसेवमं वतेषामष्टैकरस्थाः प्रकटितवदने सिद्धयस्त्यं वकस्य ॥ ६॥ हे त्रिजगताम
यं पापं हरे दक्षिणे कालिके चैतन्नाम जयत्वा तव विमलतनुं नित्यं देदीप्यमानं तनुं ब्र
ह्मस्वरूपं ये भावयन्ति हे अं बहे मातः प्रकटितं विस्तारितं वदनं यस्याः सा तत्सं बो
धने तेषां जनानामेव स्त्यं वकस्य त्रिवस्य अष्टौ सिद्धयः करस्था भवन्ति ॥ स्वरू
पमाह ॥ वामे वामभुजे सव्ये दक्षिणभुजे च करकमलतले ऊर्ध्वं दृष्ट्वा पाणं तदधः रव
इ एव मूर्ध्वं न भयं तदधो वच दधानेष्ट तवतीति भावः ॥ चतुर्भुजात्मिति सूचितं ॥
॥ ७॥ ॥ लौक ॥ वर्गाद्यं वल्लियुक्तं विधुरतिललितं तत्रयं कूर्चयुग्मं लज्जाद्वंद्वं च पश्चा
स्मितमुखित दध्युद्वयं योजयित्वा ॥ मातये ये जपन्ति स्मरन्तु महिले भावयंतः

॥६॥

स्वरूपं तेलक्ष्मीलास्यलीलाकमलदलद्वयः कामरूपा भवन्ती ॥ ५ ॥ मंत्रं संपूर्णं जप क
लमाह ॥ वर्गाव्यमिति हेस्मितमुखिहास्याननेनातः स्मरं हरस्य शिवस्य महिले गेहिनीवर्ग
यंककारं वल्लियुक्तं रेफयुक्तं विधुश्चंद्रो रतिरीकारः ताभ्यां ललितं भूषितं एतद्बीजत्रयं कू
र्चयुक्तं लज्जामायायुग्मं तदुधः पश्चात् ॐ ह्रयं स्वाहा योजयित्वा ये ये जनाः साधका जपं
ति ते ते जनाः लक्ष्मीलास्यलीलाकमलदलद्वयः लक्ष्मीविलासकमलसदस्याः
कामरूपा कुंदर्परूपा बहुरूपधरा वा सर्वत्र विजयिनी भवन्ति ॥ ते किं भूताः ते तव स्वरूपं भाव
यंतश्चितयंतः ॥ ५ ॥ अथैकं वा ह्रयं वा त्रयमपि च परं बीजमस्यं तं गुह्यं ते न्नाम्ना योजयि
त्वा सकलमपि सदा भावयंतो जपन्ति ॥ तेषां नेत्रा रविंदेवि हरति कमलावल्लु शुभां शुभिवे

वाग्देवी देवि मुंडा स्तुति त्रयलसतुं ठिपीनस्तनाढ्ये ॥६॥ पुनर्मन्त्रभेदेन स्तुति
 नाह ॥ प्रत्येकमिति हे देवि देही ग्यमाने ये साधकाः एकमेकं प्रत्येकं पृथक् पृथक् बीज
 स्वरूपं वा द्वयं वा त्रयं वा बीजं चकारु देत दतिरित्परं प्रणववाग्वादि बीजमस्य
 तगुह्यं तन्नाम्ना तव नाम्ना योजयित्वा सदा सर्वदा नित्यरूपेण सकलं मन्त्रमपि भा
 वयंतः संतो जपंति ते न केपि वा तव मन्त्रभेदं श्र्यजपंतीति भावः ॥ तेषां जनानां ने
 त्रारविंदे चक्षुः पद्मे कमलालक्ष्मीः वक्त्रं शुभांशुर्विंशमुखसादृश्यं वाचा संस्तु
 ता देवी नारायणस्वती विहरति कीडां करोति किं भूते मुंडानां स्रजामालयाति शय
 नस्य तं तेन लसत् चर्चितं कंठं यस्याः सा तत्संबोधे नो देहीनस्तनाढ्ये ॥६॥ स्तो ॥ ७॥

गता सूनां बाहुप्रकरस्तकां चोपरिलसन्ननितं बां दिग्बस्यात्रिभुवनविधात्रीं त्रिन
यनां ॥ स्मशानस्थां तल्पशवद्वि महाकालसुरतप्रसकां तां ध्यायन्नजननिजउ
चेता अपि कविः ॥ इदानीं ध्यानस्तव माह ॥ गता सूनामिति ॥ हे जननि चेउ चेता
मंदबुद्धिरपि निश्चये ॥ शवानां शयनं स्मशानं तत्र तिष्ठतीति ॥ तत्र शवद्वितल्पश
यायां स्मशानत्रिभुवनविधात्रीं त्रिभुवनजननीं तां ध्यायन्नसन्नकविः स्यात् ॥ किंभूतां निर्ये
ननां त्रिनेत्रां दिग्बवस्त्रयस्याः सातां दिग्बरीं गता सूनां गतप्राणानां शवानां बाहूनां
हस्तानां प्रकरः समूहस्तैः स्तकां चिकुटिमेखलांतभिः परिलसत्परिभूषितं नितं च
यस्याः सातां महाकालस्य सुरतस्तनप्रयुक्तां ॥ ५ ॥ शिवानिर्वैरिभिः शवनिवह

॥ ८१ ॥

मुंडास्थिनिकैरूपरसंकीर्णयां प्रकटितचितायां हरवधूं ॥ प्रविष्टां संतुष्टामुपरिसुरते नाति
युवतीं सदृशां ध्यायंती कपिचिदपि न तेषां परिभवः ॥ ८० ॥ यजनाः सदृशां हरवधूं अति
युवतीं स्थिरयो वनां ध्यायंति तेषां क्वचिदपि कुत्रापि न परिभवो न पराजयो भवती सर्व
त्र जय इति भावः ॥ किं भूता उपरिसुरते न संतुष्टां शिवाभिर्धरिभिः श्वनिवहः श्वस
मूहः तेषां मुंडानि अस्थिनिकैः चंदैः परं मुत्तुष्टं संकीर्णयां विस्तीर्णयां प्रकटितप्रकाशि
तचितायां प्रविष्टां संस्थितां पीठन्यासानंतरं तामेव ध्यायेदिति भावः ॥ ८१ ॥ श्लोकः ॥ वद
मस्ते किं वा जननि वयमुच्ये त्रिउधियो न धाता न पीत्यो हरिरपि न ते वेति परमं ॥ तथापि
त्वद्भक्तिर्मुखरयति न्वास्माकमक्षिते तदेतत्क्षंतव्यं न खलु पञ्चुरापः समुचितः ॥ ८२ ॥

॥ ८१ ॥

साधनं तं पीठतलं न को जानातीत्याशयेन स्तोति। वदामेति॥ हे जननि वयं जउधियो मं
 बुद्धयउच्चै स्तेतव किं वदामः॥ कथं धाता ब्रह्मा ईशः शिवः हरिः पिविष्णुः पितेतव एत
 दस्यमाणं परमं। साधनतलं पीठतलं च न वेत्ति न जानाति॥ हे असिते हृष्ये तद्भक्तिर
 स्माकं मुखरयति च पलं करोतीत्या तक्षं तव्यं खलु निश्चये पशुरेषः पशुभावदोषः
 न समुचितो न योग्य इत्यर्थः॥ ९॥ श्लोकः॥ समं ददुपीन स्तनजघनधृज्योवनव
 तीरतासको नतं यदि जपति भक्तः तव मनुं॥ विवासा स्वां ध्यायन् गलितचिह्नुरस्त
 स्य वशगाः समस्ताः सिद्धौ वा भुवि चिरतरं जीवति कविः॥ १०॥ जपसाधनविधिरू
 पस्तवमाह॥ समं तादिति॥ हे देवी भक्तो नतं एत्रौत्वां ध्यायन् चितयन् तव मनुं मं

त्रं यदि जपति तदा समस्ताः सिद्धिदाः सिद्धिसमूहास्तस्य वशाः भवन्ति। भुवि
 पृथिव्यां चिरतरं बहुकालं जीवति कविः स्यात्। भक्तः कथं भूतः गलितचिकुरमुक्त
 कश्च विवासान्नः समं तात सर्वतो वेष्टितः पीनस्तनजघनेष्टपतीतिष्टकस
 चासौ यो वनवती चेति तया ताभिर्वारता सतः क्रीडा सतः एतेन लतासाधन
 मुक्ते ॥१०॥ समा सुस्थी भूतो जने निविपरीता मपि सदा विचिंत्यतां ध्यायन् अतिश
 यमहाकालसुरतां ॥ तदा तस्य क्षोणीतलविहरमाणस्य विदुषः करं भोजनं स्याद्
 रवधू महाश्रिद्धिनिबहा ॥११॥ हे हरवधू यदि भक्तः समा समभावेन अनुद्विजेन स
 दाता विचिंत्य विपरीतां ध्यायंश्च तव मनं जपति तदा तस्य जनस्य करं भोजनं स्याद्

३
पद्मे महासिद्धिर्निर्वहामहासिद्धिसमूहः वक्ष्यामवन्ती ॥ किं भूतस्य तस्य क्षोणी पृथ्वी
तल विहरमाणस्य विदुषः पंडितस्य ज्ञानिनो वा क्षोणी भगंमिति भावः ॥ तां किं भूतां अति
शयमहाकाले न सुरतां क्रीडितां पुनः किं भूतां सुस्थी भूतां निश्चलां ॥ ११ ॥ श्लोक प्र
सूते संसारं जननि जगतीं पालयति च समस्त सित्यादि प्रलय समये संहरति च ॥ अ
तस्त्वेधातापि त्रिभुवनपतिः श्रीपतिरपि मेहेशोपि प्रायः सकलमपि किं स्तोमि भवतीं ॥ १२ ॥
त्रिगुणपुरुषरूपतस्तुतिमाह ॥ प्रसूत इति ॥ हे जननि संसारं ब्रह्मां प्रसूते प्रसवं कुरु
ति जगतीं पालयति प्रलय समये क्षयकाले समस्त ब्रह्मां सित्यादि संहरति च ॥
अतः कारणात् त्वेधातापि ब्रह्मां त्रिगुणः त्रिभुवनपतिः श्रीपतिर्लक्ष्मीपतिः हरिः

रपि सत्तु गुणः। प्रायः अंशकलया अंशरूपया सह वर्तमाने सकलं शृङ्गादिरूपं सर्व
 देवतमपि भवतीं जगन्मयीं किंस्तोमि किंस्तवनं करोमि॥१२॥ अनेके शेषे ते भवदुधि से
 कृगीवार्णनिवहान् विमूढास्ते मा तः किमपि न हि जानंति परमं॥ समाराध्या न यो
 हरिहरविरिं-यादिविबुधैः प्रपन्नोस्मि स्वरं रतिरसमहानन्दनिरतां॥१३॥ हे मातः
 अनेके स्मृतिविद्युजना भवदुधि कृगीवार्णनिवहान् त्वदधिक देवसमूहान् द्रुष्टुं
 यादीन् सेवेते जनातिमूढा अतिमूढाः ततव परमं महिमानं किमपि न हि जानं
 ति। स्वरं स्वच्छंदं तव रूपं हंतां प्रपन्नोस्मि प्रपन्नो भवामि तां किं भूतां आयां
 रतिरसेन निरस्य क्रीडारसेन महानन्दनिरतां हरिहरविरिं-यादिविबुधैर्देवैः समारा

[OrderDescription]
,CREATED=22.01.20 10:08
,TRANSFERRED=2020/01/22 at 10:23:06
,PAGES=19
,TYPE=STD
,NAME=S0002593
,Book Name=M-2308-RASPANCHADHYAYI
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF

FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,